

Hoorcollege 7A, 16-10-2018, Reacties op criminaliteit & gevangenis als totale institutie Insluiten

In Nederland is de **Dienst Justitiële Inrichtingen** (DJI) verantwoordelijk voor alle justitiële inrichtingen. Het beleid is dat de insluiting in overeenstemming met de Nederlandse wet- en regelgeving moet geschieden, aangezien het de meest ingrijpende maatregel is die de overheid kan nemen. Daarom heeft de DJI een masterplan opgesteld om het detentieklimaat te verbeteren op basis van veiligheid (voor gevangenen én het personeel), zelfredzaamheid (dit reduceert het risico op recidive), menswaardigheid (aangezien aan een vrijheidsbeneming niet meer leed toegevoegd mag worden) en verantwoorde terugkeer (aandacht voor nazorg).

Nederland was lange tijd één van de landen met het **strengste strafklimaat** van Europa. Vroeger was Nederland daarentegen een zeer tolerant land wat criminaliteit betrof. Er bestaan drie redenen tot zorg over het Nederlandse detentiebeleid. Ten eerste is het Nederlandse gevangenisbeleid gericht op **repressie met opsluiting**, en dus op vergelding en niet op speciale preventie. Ten tweede zijn de gevangenen vaak **probleemgroepen** zoals verslaafden en psychisch gestoorden, zonder dat deze verzorgd worden. Tot slot heeft de gevangenis **schadelijke gevolgen** waardoor deze maatregel niet vaak zou moeten worden toegepast.

Gevangenis en gesloten inrichtingen

Een probleem in inrichtingen is dat een **gedragsaanpassing** plaatsvindt. Men past zich aan aan het klimaat in de inrichting en dat brengt problemen mee, aangezien de mensen die in de inrichting zitten ook problemen meebrengen naar de inrichting toe. Dit wordt wel het **importmodel** genoemd. Dit heeft weer invloed op het **deprivatiemodel**, aangezien mensen in de inrichting door het milieu in een depressie raken.

Definitie totale institutie

Een inrichting is een '**totale institutie**' als het een plaats is waar een groot aantal soortgelijke individuen verblijven voor een aanzienlijke periode. Ze zijn van de omringende samenleving afgesloten en wonen en werken samen. De mensen leiden een formeel geregeld leven en het **totale karakter** wordt gesymboliseerd door de barrière ten aanzien van het sociale contact met de buitenwereld, bijvoorbeeld door prikkeldraad of hoge muren. Gevangenis zijn hiervan een voorbeeld, maar ook kostscholen, kloosters en psychiatrische inrichtingen.

Vijf categorieën totale instituties

De categorieën kunnen worden ingedeeld in instellingen voor **hulpbehoevenden**, hulpbehoevenden die een **bedreiging** voor de samenleving vormen, instellingen om de samenlevingen te **beschermen**, om **werkzaamheden** beter te kunnen verrichten of waar **gedwongen activiteiten** kunnen worden verricht.

Beperkingen

Problematisch gedrag van personen in instellingen wordt volgens criminologen verklaard door de door hun ondervonden beperkingen. Deze beperkingen bestaan uit de beperking van de **persoonlijke vrijheid** en **autonomie**, de beperkende omstandigheid door **samen te moeten leven** met andere bewoners die niet hetzelfde gedragspatroon vertonen, de **verblijfsduur** in de inrichting en de **voorschriften** en de **procedures** die moeten worden nageleefd. Samenvattend is het verblijf in een totale institutie een aanslag op iemands persoonlijke identiteit. Hierdoor kunnen bewoners **afwijkend gedrag** gaan

vertonen, zich verzetten tegen confrontaties met personeel, een afwijzende houding aannemen en zich solidariseren met mensen die de regels overtreden. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de inrichting, zowel voor de bewoners als het personeel.

Sociale psychologie

In het **Stanford Prison experiment** werd onderzocht of de institutie het gedrag van bewoners bepaald of dat bewoners hun eigen gedrag bepalen door middel van de achterliggende waarden en normen. Deze vraag ontstond na de holocaust en werd verklaard door het **Milgram experiment**. Criminoloog Zimbardo vroeg zich af wat totale instituties met de betrokken mensen deden. Zijn conclusies waren dat menselijk gedrag een interactie is tussen wat individuen inbrengen in een situatie, wat deze situaties in mensen oproepen en wat machtssystemen doen om een dergelijke situatie te creëren, behouden en rechtvaardigen. Bovendien kunnen meer dan de helft van de gewone mensen gemakkelijk verleid worden om misdaden tegen hun geweten te plegen. Tot slot kan de individuele verantwoordelijkheid van de betrokkenen niet worden ontkent enkel door de nadruk te leggen op omstandigheden als de grootste constituerende factor (bijvoorbeeld leiders) bij de totstandkoming van het kwaad.

Hoorcollege 7B, 18-10-2018, Criminologie als *global criminology* en discussie

Volgens verschillende criminologen moet de criminologie een kosmopolitische houding innemen. In Nederland is de criminologie heel **Amerikaans georiënteerd**. Er bestaat namelijk veel criminaliteitsbeleid en veiligheidsbeleid dat oorspronkelijk uit Amerika komt. Alle thema's in de criminologie hebben hun neerslag gevonden in bepaald beleid, dat is ook het uiteindelijke doel van de thema's en de theorieën.

Een voorbeeld is jeugdcriminaliteit. Alle theorieën over jeugdcriminaliteit zijn gebaseerd op de levenslooptheorieën uit Amerika en het Nederlandse beleid is daar ook op aangepast. Er bestaan problemen met deze manier van invoering van Amerikaanse theorieën. Er bestaan namelijk grote verschillen tussen de twee landen die verschillende dingen kunnen betekenen voor het criminaliteitsbeleid.

Ten eerste het **sociale vangnet** in Nederland. Dit vangnet leidt tot andere vormen van andere criminaliteit. Voorbeelden van dit sociale vangnet zijn de ontslagvergoedingen, die zorgen dat burgers niet zomaar op straat gezet worden. Dit is in Amerika niet het geval, de overheid biedt geen voorzieningen bij ontslag. In Nederland zorgt de overheid voor collectieve voorzieningen, in Amerika in veel mindere mate. In Amerika bestaat geen zorgverzekering voor iedereen, er wordt zelfs over gestreden (*ObamaCare*). Het idee in Amerika is dat iedereen zichzelf moet kunnen redden, zonder al te veel overheidsop treden. Dankzij de zorgmaatregelen van de Nederlandse overheid bestaat minder **overlevingscriminaliteit**. Ook bestaan in Amerika meer getto's dan in Nederland, mede aangezien er geen huisvestingsbeleid staat.

Ten tweede bestaat in Amerika een andere opvatting over **straffen**. In Amerika is het mogelijk om lange straffen achter elkaar op te leggen die de levensduur van de verdachte zeer ver overschrijden. Wanneer de strafmaattheorie in Amerika rechtstreeks doorgevoerd wordt in Nederland, kan er wrijving ontstaan aangezien Nederland juist hele korte straffen kent.

Ten derde kent Nederland een heel ander **rechtssysteem** dan Amerika. De **benoeming** van rechters in Amerika geschiedt op basis van hun politieke kleur, terwijl de rechter in Nederland geacht wordt in alle opzichten onafhankelijk te zijn.

Ten vierde de **gedoogstructuur** dat gehanteerd wordt in Nederland. In Nederland bestaat bijvoorbeeld het Poldermodel, waar het heel normaal is dat werkgevers en de overheid met elkaar om tafel gaan om te onderhandelen en te overleggen over verschillende problemen. In Nederland wil de overheid niet dat iedereen zijn eigen problemen oplost, terwijl dit in Amerika wel heel sterk het geval is. Bovendien houdt deze solidariteit rekening met degenen die ‘anders’ zijn. Dit ziet men ook terug in de regeringsvorming, waar veel partijen coalities vormen met partijen die een hele andere opvatting hebben.

Tot slot de **wapenwetgeving**. In Amerika bestaat een soepel wapenbeleid: iedereen mag een wapen houden zonder bepaalde vergunningen. In Nederland is dit niet het geval, waardoor het in Nederland minder vaak voorkomt dat een school wordt beschoten of bendes wapens in bezit hebben.

Sommige criminologen oordelen dat criminologische assumpties **cultuurgebonden** zijn. Een voorbeeld is de vorming van jeugdgroepvorming in Nederland. Deze groepen kunnen niet of nauwelijks worden vergeleken met Amerikaanse jeugdbendes. Dit heeft onder meer met de gettovorming en de wapenwetgeving te maken, maar ook een groot deel met cultuur (en dus van **tijd** en **plaats**). De ethnocentrische kijk op criminaliteit moet dan ook doorbroken worden. Ethnocentrisch houdt in dat je vanuit je eigen rol naar de samenleving kijkt (bijvoorbeeld *upperclass*, blank, arm, enz.). Criminologen moeten zich bewust zijn van het standpunt dat ze innemen. Wanneer criminologen een ethnocentrische kijk hanteren zal het onderzoek door deze kijk gevormd worden, wat voor het onderzoek niet bevorderlijk is. Bij het **kosmopolitische perspectief** wordt het perspectief van een **wereldburger** ingenomen. Als er als wereldburger wordt gekeken kan men een open blik innemen, maar kan het ook zijn dat fenomenen in totaal verschillende culturen toch hetzelfde zijn.

De bovenstaande houding is voor het beleid belangrijk omdat men **kritisch** moet zijn bij het overnemen van buitenlands beleid. Er moet gekeken worden of beleid dat in andere landen gehanteerd wordt iets voor het Nederlandse beleid kan betekenen, maar ook of het problemen in Nederland wel kan oplossen en of het wel hetzelfde probleem is. Misdrijven waar de benadering vooral van belang is zijn **internationale misdrijven, cybercrime en milieucriminaliteit**.